

WYMAGANIA EDUKACYJNE I KRYTERIA OCEN Z PLASTYKI W KL. IV-VII

- stosunek ucznia do przedmiotu,
- aktywność ucznia podczas pracy na lekcjach,
- zaangażowanie w realizację ćwiczeń plastycznych,
- biegłość w posługiwaniu się technikami plastycznymi,
- znajomość terminologii plastycznej,
- wykorzystanie posiadanej wiedzy w praktycznym działaniu,
- znajomość zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnej do poszerzania wiedzy i umiejętności z plastyki,
- podstawową umiejętność analizy dzieła sztuki,
- uczestnictwo w życiu kulturalnym szkoły, regionu, np. udział w imprezach artystycznych, wystawach.

Ocena celująca – 6

- Wykazywanie zainteresowania sztuką.
- Aktywny udział w lekcjach.
- Staranne wykonywanie ćwiczeń plastycznych i zaangażowanie w ich realizację.
- Oryginalne rozwiązania tematów ćwiczeń.
- Wykazywanie się ponadprogramową wiedzą z zakresu terminologii plastycznej, a także z historii sztuki.
- Biegłe posługiwanie się w swoich działaniach plastycznych technikami plastycznymi.
- Umiejętność analizy dzieła sztuki wraz z elementami własnej interpretacji.
- Wykonywanie zadań i ćwiczeń ponadprogramowych.
- Uczestnictwo w konkursach plastycznych o różnym zasięgu: szkolne, regionalne, ogólnopolskie, międzynarodowe.
- Umiejętność posługiwania się technologią informacyjno-komunikacyjną w wyszukiwaniu wskazanych informacji oraz w twórczych działaniach plastycznych.
- Prezentowanie swojej twórczości w klasie, szkole, np. w formie wystaw, prezentacji.

Ocena bardzo dobra – 5

- Staranne wykonywanie ćwiczeń plastycznych.
- Przyswojenie wiadomości objętych programem.
- Zaangażowany udział w lekcji.
- Umiejętność posługiwania się technologią informacyjno-komunikacyjną w wyszukiwaniu wskazanych informacji oraz w twórczych działaniach plastycznych.
- Umiejętność analizy dzieła sztuki.
- Wykonywanie zadań dodatkowych po zachęceniu przez nauczyciela.

Ocena dobra – 4

- Poprawne wykonywanie ćwiczeń plastycznych.
- Przyswojenie wiadomości objętych programem.
- Skupiony udział w lekcjach.
- Sprawne posługiwanie się technikami plastycznymi.
- Umiejętność posługiwania się technologią informacyjno-komunikacyjną w wyszukiwaniu wskazanych informacji oraz w twórczych działaniach plastycznych.
- Podstawowa umiejętność analizy dzieła sztuki.

Ocena dostateczna – 3

- Zgodne z tematem, ale mało staranne wykonywanie ćwiczeń plastycznych.
- Podstawowe opanowanie materiału objętego programem.
- Posługiwanie się technikami plastycznymi w zakresie podstawowym.
- Bierny udział w lekcji.
- Podstawowe działania w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej.

Ocena dopuszczająca – 2

- Zgodne z tematem, ale niestaranne wykonywanie ćwiczeń plastycznych.
- Posługiwanie się podstawowymi technikami plastycznymi.
- Częściowe opanowanie wiadomości objętych programem.
- Bierny udział w lekcji.

Ocena niedostateczna – 1

- Niewykonywanie ćwiczeń plastycznych.
- Nieopanowanie wiadomości objętych programem.
- Brak zaangażowania i woli poprawy ocen.

TREŚCI NAUCZANIA

KLASA IV

W klasie czwartej należy przede wszystkim rozwijać twórczą aktywność dzieci. Stopniowo i niejako naturalnie należy wprowadzać podstawowe słownictwo plastyczne, dotyczące środków wyrazu plastycznego: kompozycji, linii, barwy, a także dziedzin sztuki. Istotne jest, aby materiał teoretyczny wprowadzać np. podczas omawiania, analizowania zarówno uczniowskich prac plastycznych, jak i oglądanych dzieł sztuki, tak aby prosty przekaz słowny był zawsze ilustrowany pokazem reprodukcji, slajdów, prac plastycznych czy interpretacją zjawisk otaczającej dzieci rzeczywistości wizualnej. Warto także kształtować autorską wypowiedź ucznia na temat własnej pracy, zwracając uwagę na to, aby znalazły się w niej: temat pracy, narzędzie/technika/sposób wykonania pracy, środki plastyczne, które zastosowano (linie, barwy, kompozycja), można poprosić autora o powiedzenie, czy tworząc pracę, myślał o tym, aby przekazać swoje uczucia i myśli. Jeżeli tak, to jakie?

Podstawowe wiadomości dotyczące dziedzin sztuki i środków wyrazu plastycznego:

RYSUNEK. KRESKA:

- pojęcia: kreska, linia
- rodzaje kreski, które można uzyskać dzięki narzędziom rysunkowym: ołówki o różnej grubości grafitu, kredka, kreda, patyk, długopis, mazak, piórko, pędzel, węgiel
- funkcje kreski w rysunku:
 - kreska jako kontur
 - kreska jako tworzywo światłocienia
 - kreska jako tworzywo faktury
 - kreska dekoracyjna
- pojęcie rysunku jako dziedziny sztuki
- szkic jako projekt rysunkowy
- rysunek jako samodzielne dzieło sztuki
- techniki i narzędzia rysunkowe: ołówek, węgiel, piórko i tusz
- komputer jako narzędzie tworzenia prac plastycznych za pomocą programów graficznych: program graficzny wyposażony w narzędzia rysunkowe.

MALARSTWO. BARWA:

- barwy podstawowe
- barwy pochodne
- odcienie barw
- barwy neutralne: czarna i biała
- temperatura barw – barwy ciepłe i zimne
- gamy barwne
- kontrast barwny
- wpływ barw na odbiór dzieła sztuki
- pojęcie malarstwa jako dziedziny sztuki, której istotą przekazu jest barwa
- techniki malarskie: akwarela, gwasz, malarstwo olejne, akryl
- narzędzia malarza: sztaluga, paleta, pędzle, farby, papier, płótno, deska
- inne techniki malarskie: fresk, mozaika, witraż
- komputer jako narzędzie tworzenia prac plastycznych za pomocą programów graficznych: program graficzny wyposażony w narzędzia malarskie i filtry.

RZEŹBA. BRYŁA:

- pojęcie bryły jako formy posiadającej trzy wymiary – wysokość, szerokość i głębokość
- komputer jako narzędzie tworzenia prac plastycznych za pomocą programów graficznych: narzędzia do tworzenia brył i układów w przestrzeni wirtualnej (3D).
- pojęcie rzeźby jako dzieła sztuki oglądanego w trzech wymiarach
- funkcje rzeźby: religijne, dekoracyjne, historyczne, społeczne, artystyczne
- rodzaje rzeźb: posąg, pomnik, forma przestrzenna
- materiały i narzędzia rzeźbiarskie: glina, kamień, drewno, blacha oraz dłuto, rylec, młotek

- pojęcie płaskorzeźby jako dzieła rzeźbiarskiego na płaszczyźnie
- rodzaje płaskorzeźb: wypukłe i wgłębne
- funkcje płaskorzeźby: dekoracyjna, jako element związany z architekturą.

KONTRAST. GRAFIKA:

- pojęcie kontrastu w sztukach plastycznych
- barwy kontrastowe
- kontrast kształtów
- grafika artystyczna jako dziedzina sztuki i jej istota: wykonanie matrycy, drukowanie i powielanie
- techniki graficzne: ryt wklęsły (miedzioryt), wypukły (linoryt, drzeworyt), płaski (litografia)
- grafika użytkowa i jej praktyczny charakter: wykonanie wizytówek, zaproszeń, plakatów, znaczków pocztowych, projektów opakowań, reklam, ilustracji.
- komputer jako narzędzie projektowania dzieł grafiki użytkowej.

KOMPOZYCJA. ARCHITEKTURA:

- pojęcie kompozycji jako sposobu rozmieszczenia elementów na płaszczyźnie: linie, plamy barwne, w przestrzeni: bryły, obiekty
- kompozycja rytmiczna
- kompozycja symetryczna
- architektura jako dyscyplina plastyczna uwzględniająca projektowanie, a następnie wznoszenie budowli
- typy architektury ze względu na funkcje: mieszkalna, sakralna, użyteczności publicznej, obronna, przemysłowa
- materiały budowlane: kamień, cegła, metal, beton, szkło
- zasady tworzenia dzieł architektury: estetyka, funkcjonalność, planowanie przestrzeni
- układy kompozycyjne stosowane w architekturze
- warsztat architekta: rysunek, program komputerowy
- dziedziny architektury: architektura wnętrz, krajobrazu
- komputer jako narzędzie tworzenia prac plastycznych za pomocą programów graficznych: narzędzia do projektowania układów architektonicznych w przestrzeni wirtualnej (3D).

ZNAK PLASTYCZNY:

- znak plastyczny jako informacja, obraz pojęcia,
- rodzaje znaków plastycznych: znaki informacyjne, ostrzegawcze, drogowe,
- znaki jednoelementowe i wieloelementowe.

PLAKAT:

- plakat jako kompozycja obrazu i słowa,
- różne funkcje plakatu: informujący, reklamowy, społeczny.

ILUSTRACJA:

- ilustracja jako obrazowa opowieść tekstu: bajki, opowiadania, wiersza, encyklopedii, podręcznika,
- narzędzia ilustratora: ołówek, pędzel i komputerowy program graficzny.

SZTUKA LUDOWA:

Sztuka ludowa i artysta ludowy. Definicja i funkcja.

Wybrane dzieła, formy i motywy sztuki ludowej:

- wzory dekoracyjne wysypywane piaskiem
- malarstwo na szkle
- rzeźba religijna
- wycinanka
- styl zakopiański
- haft

W klasie piątej uczniowie nadal rozwijają własną ekspresję twórczą. Wprowadzone w klasie czwartej podstawowe słownictwo plastyczne powinno być utrwalane i rozszerzane o kolejne zagadnienia dotyczące języka i świata sztuki. Dzięki podstawowej znajomości środków wyrazu plastycznego, ich funkcji i oddziaływania na widza, uczniowie już w znacznym stopniu w sposób świadomy zaczynają poszukiwać własnego sposobu wyrazu artystycznego. Poprzez stopniowo zdobywane wiadomości i umiejętności kształcą ważną w życiu każdego człowieka zdolność dokonywania wartościowania estetycznego. W związku z tym wskazane jest m.in. wspólne oglądanie, analizowanie i rozmawianie z uczniami o roli sztuki w życiu codziennym, na temat estetyki otaczających ich przedmiotów, a także na temat szeroko rozumianego życia kulturalnego: szkoły, okolicy, regionu i wydarzeń artystycznych dostępnych uczniom poprzez media: telewizję, Internet.

Wiadomości dotyczące dziedzin sztuki oraz środków wyrazu plastycznego:

DZIEDZINY SZTUKI:

- rysunek jako samodzielne dzieło na przestrzeni epok w sztuce,
- dzieła malarskie na przestrzeni epok w sztuce,
- rzeźba na przestrzeni epok w sztuce,
- architektura na przestrzeni epok w sztuce,
- artystyczne i użytkowe funkcje fotografii,
- sztuka użytkowa,
- teatr i film; scenografia.

KRESKA:

- funkcje i sposoby operowania kreską w rysunku,
- rysunek jako szkic geometryczny uwzględniający trzy wymiary,
- rysunek światłocieniowy.

FAKTURA:

- pojęcie faktury w naturze i w sztuce,
- funkcja faktury w dziele.

BARWA:

- dominanta i akcent kolorystyczny,
- barwy czyste i złamane,
- barwy dopełniające,
- rodzaje plam barwnych w malarstwie.

KOMPOZYCJA:

- kompozycja otwarta i zamknięta,
- kompozycja statyczna i dynamiczna,
- kompozycja asymetryczna, układ diagonalny,

PRZESTRZEŃ:

- pojęcie perspektywy,
- perspektywa pasowa, kulisowa, zbieżna, barwna, malarska i powietrzna,

ŚWIATŁO:

- walor, plamy walorowe w obrębie danej barwy,
- światło i barwy,
- rola światła w dziele sztuki,
- naturalne i sztuczne źródła światła,
- witraż i mozaika.

PRZEDMIOT:

- praktyczne i estetyczne funkcje sztuki użytkowej,
- sztuka codzienna – moda, wnętrza, przedmioty.

WSPÓŁCZESNE FORMY WYRAZU ARTYSTYCZNEGO:

- happening,

- instalacja,
- video art.

NOWOCZESNE NARZĘDZIA GRAFICZNE:

- programy graficzne do projektowania na płaszczyźnie i w przestrzeni.

TEMATYKA DZIEŁ SZTUKI:

- portret i autoportret,
- martwa natura,
- pejzaż,
- scena historyczna i religijna
- scena rodzajowa.

SZTUKA LUDOWA:

Wybrane regiony sztuki ludowej i charakterystyczne dla nich dzieła, formy i motywy

KLASA VI

W klasie szóstej uczniowie już w sposób świadomy zaczynają poszukiwać własnego sposobu wyrazu artystycznego w twórczości, która w tym okresie charakteryzuje się usilnym dążeniem do realistycznych przedstawień. Nauczyciel powinien wspierać uczniów, którzy pragną osiągnąć techniczną doskonałość, niemniej niezwykle ważne jest wskazywanie atrakcyjności nie tylko realistycznych rozwiązań plastycznych. Należy to czynić także, analizując z uczniami dzieła sztuki. Program i podręcznik przewiduje realizację zarysu wiedzy z zakresu historii sztuki, ze szczególnym naciskiem na podstawową analizę dzieł architektonicznych, rzeźbiarskich i malarskich reprezentatywnych dla poszczególnych epok, stylów i kierunków.

Umiejętność posługiwania się językiem polskim, w tym dbałość o wzbogacanie zasobu słownictwa uczniów, sformułowana jest jako jedno z najważniejszych zadań szkoły podstawowej. Wypełnianie tego zadania należy do obowiązków każdego nauczyciela.

Kształtowanie wypowiedzi ucznia na temat rzeczywistości wizualnej, która go otacza, w tym na temat dzieł sztuki, jest obok ekspresji twórczej najistotniejszym elementem realizacji programu nauczania plastyki w klasie szóstej.

Podstawowe wiadomości dotyczące najważniejszych epok, kierunków, zjawisk i dzieł sztuki oraz środków wyrazu plastycznego.

- **Wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury oraz ich funkcje i cechy charakterystyczne na tle epoki:**

Sztuka starożytnej Grecji – style zdobienia w malarstwie wazowym, rzeźba i jej twórca: *Dyskobol* Myrona, architektura: Partenon.

Sztuka starożytnego Rzymu – architektura: Panteon, obiekty architektury i rzeźby wznoszone na cześć zwycięskich władców – łuki triumfalne, pomnik konny, pomnik cesarza Marka Aureliusza, rzeźba: portret realistyczny.

Sztuka romańska – religijny charakter sztuki romańskiej, rzeźba/płaskorzeźba: Drzwi Gnieźnieńskie, architektura: kolegiata w Tumie, sztuka zdobienia ksiąg: miniatura/iluminacja.

Sztuka gotycka – religijny charakter sztuki gotyckiej; architektura: katedra gotycka, rzeźba: portale, ołtarz Wita Stwosza, witraż.

Sztuka renesansu – architektura sakralna: Kaplica Zygmuntowska na Wawelu w Krakowie, rzeźba: Michał Anioł *Dawid*, malarstwo i jego osiągnięcia: perspektywa zbieżna i barwna, Leonardo da Vinci *Ostatnia wieczerza*.

Barok – architektura sakralna: kościół Il Gesu w Rzymie, malarstwo: dynamiczna kompozycja, światłocien, kolorystyka w obrazach P. P. Rubensa, rzeźba: ekspresja, dynamika, akcentowanie kontrastów, G. L. Bernini *Ekstaza św. Teresy*.

Klasycyzm – architektura inspirowana formą budowli antycznych: kościół św. Genowefy (Panteon) w Paryżu, rzeźba: klasyczne zasady kompozycji i idealizacja kształtów – A. Canova, malarstwo: polska sztuka klasycystyczna – weduty B. Bellotto, zwanego Canaletto.

Sztuka XIX wieku:

Romantyzm – malarstwo: ruchy narodowowyzwoleńcze, wolność jednostki, dokumentowanie na obrazach wydarzeń współczesnych artystom: E. Delacroix *Wolność wiodąca lud na barykady*.

Symbolizm – na przykładzie twórczości J. Malczewskiego, symbole i alegorie w sztuce.

Architektura XIX w. – eklektyzm, Wieża Eiffla.

Impresjonizm – geneza nazwy, wpływ światła na barwę, Claude Monet *Impresja, wschód słońca*.

Postimpresjonizm – inspiracje i charakterystyka twórczości V. van Gogha, ekspresja, technika impasto, V. van Gogh *Kruki nad polem zboża*.

Sztuka XX wieku:

Abstrakcjonizm – sztuka nieprzedstawiająca; W. Kandinsky *Pierwsza akwarela abstrakcyjna*.

Kubizm – geneza nazwy kierunku, cechy charakterystyczne: geometryzacja kształtu, uproszczenie P. Picasso *Panny z Avignon*.

Popular-art (pop-art) – podniesienie cywilizacyjnych osiągnięć ludzkości do rangi dzieł sztuki, A. Warhol *Marylin Monroe*.

Architektura XX wieku – funkcjonalne budowle o geometrycznych kształtach, zbudowane z wykorzystaniem nowoczesnej technologii i materiałów. *Analiza dzieła architektonicznego*.

Rzeźba XX wieku – łączenie różnorodnych elementów i korzystanie z „przedmiotów gotowych”, rzeźba kinetyczna – instalacje z elementów wprawianych w ruch przez wiatr, rzeźba abstrakcyjna.

Muzeum realne i wirtualne

- **Środki wyrazu plastycznego:**

- rodzaje perspektywy zbieżnej
- proporcje
- liternictwo
- wybrane elementy analizy dzieła sztuki: kolorystyka, kompozycja, przestrzeń, światło
- program graficzny jako narzędzie tworzenia animacji, prezentacji, fotokastu.

- **Sylwetki wybranych twórców ludowych:** Ewelina Pęksa, Roman Śledź, Katarzyna Gawłowa; inspiracje sztuką ludową we współczesnym projektowaniu przedmiotów użytkowych (*etno design*)